

A photograph of three children playing in a grassy forest. One child is lying on the ground, another is leaning over them, and a third is partially visible. The background shows trees and a small building.

AKADEMIA KIEROWNIKA.PL

WYPOCZYNEK DZIECI I MŁODZIEŻY

**uwzględnia
wytyczne
COVID-19**

stan prawny na dzień 31 stycznia 2023 r.

WYDANIE V

ARKADIUSZ KURANOWSKI

Ekonomista, absolwent: Akademii Obrony Narodowej, Wyższej Szkoły Informatyki Stosowanej i Zarządzania pod auspicjami PAN, Podyplomowych Studiów Zarządzania Nieruchomościami Wydziału Prawa i Administracji Uniwersytetu Warszawskiego oraz Podyplomowych Studiów Zarządzania Instytucjami Sportowo-Rekreacyjnymi Wyższej Szkoły Turystyki i Rekreacji. Licencjonowany Zarządca Nieruchomości i Menadżer Sportu.

Od 2003 r. urzędnik m. st. Warszawy.

Mąż Katarzyny i ojciec 2 dzieci: Leny i Alana.

Od lat związany z ruchem harcerskim. Harcerską przygodę zaczął od 7 roku życia w drużynie zuchowej, potem harcerskiej. W końcu został drużynowy 7 Wodnej Warszawskiej Drużyny Harcerskiej Cadetów "Rafa" herbu Krzysztofa Kolumba. Przez 10 lat Szczepowy 7 Warszawskich Drużyn Harcerskich i Zuchowych w Szkole Podstawowej Nr 143 i Hufcowy Warszawskiego Hufca Harcerzy Saska Kępa, Przewodniczący Koła Przyjaciół Harcerstwa przy Szczepie 7 WDHIZ. Wieloletni Przewodniczący i Członek Zarządu Obwodu Praga Południe oraz Skarbnik - Członek Zarządu Okręgu Mazowieckiego Związku Harcerstwa Rzeczypospolitej. Kierownik wypoczynku jako Komendant Zgrupowań Obozów i Zimowisk (1991-2005).

Wieloletni Przewodniczący i członek Rady Osiedla Las w Dzielnicy Wawer m. st. Warszawy.

Sternik jachtowy i sternik motorowodny i uczestnik rejsów morskich o długości 1000 mil morskich.

Organizator w 2002 r. Praskiej Ligi Piłki Halowej - największej profesjonalnej ligi piłki halowej dla amatorów w Warszawie. Inicjator i współtwórca Ogólnopolskich Mistrzostw Pływackich ZHR i Ogólnopolskich Zawodów w Ratownictwie Wodnym ZHR oraz wielu innych imprez sportowych i kulturalnych. Organizator i wykładowca kursów na kierowników i wychowawców.

Autor książek: Poradnik kierownika placówki wypoczynku dzieci i młodzieży szkolnej (1999r.), Wypoczynek dzieci i młodzieży szkolnej (2013 r.), Wypoczynek dzieci i młodzieży (2016 r.), oraz pracy naukowej Organizacja imprezy sportowej na przykładzie turnieju piłki halowej (2007r.).

Arkadiusz Kuranowski

WYPOCZYNEK DZIECI I MŁODZIEŻY

stan prawny 31 stycznia 2023 r.

**z uwzględnieniem
wytycznych dotyczących
epidemii COVID-19**

Komentarze Orzecznictwo Wzory

**Materiał przygotowany na potrzeby zajęć praktycznych w ramach
kursów organizowanych przez NPDN Centrum Kształcenia Agat**

Wydanie V

Komentarz opracował: **Arkadiusz Kuranowski**
maz.praga@zhr.pl

Warszawa 2023

Wszelkie prawa zastrzeżone. Żadna część tej książki nie może by powielana ani rozpowszechniana za pomocą urządzeń elektronicznych, mechanicznych, kopiujących, nagrywających i innych bez zgody autora

SPIS TREŚCI

SPIS TREŚCI	4
1. PRZEDMOWA.....	9
2. KOMENTARZ DO USTAWY Z DNIA 7 WRZEŚNIA 1991 r. O SYSTEMIE OŚWIATY W ZAKRESIE WYPOCZYNKU (t. j. Dz. U. z 2022 r. poz. 2230)	11
2.1. WYPOCZYNEK	11
2.2. ORGANIZATOR WYPOCZYNKU	12
2.3. BEZPIECZEŃSTWO I OPIEKA	15
2.4. ZGŁOSZENIE	21
a) Załącznik nr 1 Zgłoszenie wypoczynku dzieci i młodzieży	26
b) Załącznik nr 2 Zgłoszenie dla półkolonii.....	34
c) Załącznik nr 3 Zgłoszenie wypoczynku organizowanego za granicą.....	40
2.5. WYPOCZYNEK ORGANIZOWANY PRZEZ SZKOŁY	46
a) Załącznik nr 4 Karta wypoczynku	47
2.6. ODPLATNOŚĆ ZA WYPOCZYNEK	48
2.7. ZMIANY W ZGŁOSZANIU.....	49
2.8. INFORMACJA DLA RODZICÓW.....	49
2.9. KARTA UCZESTNIKA.....	49
a) Załącznik nr 6 Karta kwalifikacyjna uczestnika wypoczynku.....	54
2.8. WYPADEK.....	56
2.9. NADZÓR I KONTROLA	61
2.10. WYPOCZYNEK NIEZGODNY Z PRAWEM	63
2.11. NADZÓR WYPOCZYNKU ZA GRANICĄ.....	63
2.12. KIEROWNIK I WYCHOWAWCA WYPOCZYNKU.....	64
a) Załącznik nr 5 Dziennik zajęć	68
2.13. KURSY NA KIEROWNIKÓW I WYCHOWAWCÓW	75
a) Załącznik nr 7 Program kursu na kierownika wypoczynku.....	77
b) Załącznik nr 8 Program kursu na wychowawcę wypoczynku.....	78
c) Załącznik nr 9 Zaświadczenie o ukończeniu kursu na kierownika wypoczynku	80
d) Załącznik nr 10 Zaświadczenie o ukończeniu kursu na wychowawcę wypoczynku.....	81
2.14. NADZÓR NAD KURSAMI	82
2.15. AKTY WYKONAWCZE	83
2.16. PRZEPISY KARNE	84
2.17. PRZEPISY PRZEJŚCIOWE	84
3. PORADY	86
3.1. INSTRUKCJA REJESTRACJI ZGŁOSZEŃ WYPOCZYNKU.....	86
3.2. ZASADY ZDROWEGO ŻYWIENIA DLA DZIECI I MŁODZIEŻY W WIEKU SZKOLNYM	87
3.3. ZASADY POSTĘPOWANIA W SPRAWACH WYPADKU	89
3.4. WYTYCZNE DLA WŁAŚCICIELI, ZARZĄDCÓW I UŻYTKOWNIKÓW DOTYCZĄCYCH	

BEZPIECZEŃSTWA POŻAROWEGO.....	90
3.5. ZASADY POSTĘPOWANIA NA WYPADEK POWSTANIA POŻARU.....	91
3.6. PODSTAWOWE ZASADY PORUSZANIA SIĘ PO DROGACH.....	92
3.7. ZASADY BEZPIECZEŃSTWA NA OBSZARACH WODNYCH.....	93
4. PRZEPISY SZCZEGÓŁOWE.....	95
4.1. ROZPORZĄDZENIE MINISTRA EDUKACJI NARODOWEJ z dnia 30 marca 2016 r. w sprawie wypoczynku dzieci i młodzieży (Dz. U. z 2016 r. poz. 452 i z 2021 r. poz. 1548).....	95
4.2. ZARZĄDZENIE MINISTRA EDUKACJI NARODOWEJ z dnia 3 lipca 1992 r. w sprawie warunków zapewniania prawa wykonywania praktyk religijnych dzieciom i młodzieży przebywającym w zakładach wychowawczych i opiekuńczych oraz na obozach i koloniach (M.P. Nr 25 poz. 181).....	98
4.3. ROZPORZĄDZENIE MINISTRA EDUKACJI NARODOWEJ ORAZ MINISTRA ZDROWIA I OPIEKI SPOŁECZNEJ z dnia 14 października 1996 r. w sprawie zasad organizowania nabożeństw, katechizacji i wykonywania innych praktyk religijnych właściwych dla wyznania polskokatolickiego dzieciom i młodzieży przebywającym w zakładach wychowawczych i opiekuńczych, w sanatoriach, prewentoriach i szpitalach oraz korzystającym z zorganizowanego wypoczynku (Dz. U. Nr 135 poz. 632)	99
4.4. ROZPORZĄDZENIE MINISTRA EDUKACJI NARODOWEJ ORAZ MINISTRA ZDROWIA I OPIEKI SPOŁECZNEJ z dnia 14 października 1996 r. w sprawie zasad organizowania nabożeństw i katechizacji oraz wykonywania innych praktyk religijnych, właściwych dla wyznania baptystycznego, dzieciom i młodzieży przebywającym w zakładach wychowawczych i opiekuńczych, w sanatoriach, prewentoriach i szpitalach oraz korzystającym z zorganizowanych form wypoczynku (Dz. U. Nr 135 poz. 631)	100
4.5. ROZPORZĄDZENIE MINISTRA EDUKACJI NARODOWEJ ORAZ MINISTRA ZDROWIA I OPIEKI SPOŁECZNEJ z dnia 14 października 1996 r. w sprawie zasad organizowania nauczania kościelnego, nabożeństw i wykonywania innych praktyk religijnych właściwych dla wyznania ewangelicko-metodystycznego dzieciom i młodzieży przebywającym w zakładach wychowawczych i opiekuńczych, w sanatoriach, prewentoriach i szpitalach oraz korzystającym z zorganizowanego wypoczynku (Dz. U. Nr 135 poz. 630.)	100
4.6. INSTRUKCJA W SPRAWIE WYMAGAŃ HIGIENICZNYCZO-SANITARNYCH.....	101
DLA STACJONARNYCH OBOZÓW POD NAMIOTAMI GŁÓWNEGO INSPEKTORA SANITARNEGO_maj 2022 r.	101
Rozdział I Przepisy ogólne	101
Rozdział II Bezpieczeństwo żywności i żywienia.....	102
Rozdział III Próbkę żywnościowe.....	105
Rozdział IV Woda przeznaczona do spożycia przez ludzi.....	105

Rozdział V Urządzenia sanitarne obozu i dbałość o higienę	105
Rozdział VI Gospodarka odpadami	107
Rozdział VII Część mieszkalna obozu	107
Rozdział VIII Opieka medyczna.....	107
Rozdział IX Kąpieliska i miejsca okazjonalnie wykorzystywane do kąpeli.....	108
Rozdział X Postanowienia końcowe	108
Załącznik nr 2 przykładowy regulamin sanitarny obozu.....	110
Załącznik nr 3 przykładowy regulamin sanitarny dla osób pracujących w kuchni.....	110
Załącznik nr 4 dobra praktyka pobierania próbek żywnościowych.....	111
Załącznik nr 5 Substancje lub produkty powodujące alergie lub reakcje nietolerancji	112
4.7. ANEKS DO INSTRUKCJI GŁÓWNEGO INSPEKTORA SANITARNEGO	
w sprawie wymagań higieniczno-sanitarnych dla stacjonarnych obozów pod namiotami w związku z epidemią COVID-19 z dnia 3 czerwca 2021 r.	112
4.9. ROZPORZĄDZENIE MINISTRA SPRAW WEWNĘTRZNYCH z dnia 27 lutego 2012 r. w sprawie wymagań dotyczących wyposażenia wyznaczonych obszarów wodnych w sprzęt ratunkowy i pomocniczy, urządzenia sygnalizacyjne i ostrzegawcze oraz sprzęt medyczny, leki i artykuły sanitarne (t.j. Dz. U. 2022 poz. 1607).....	
a) Załącznik Wykaz sprzętu medycznego, leków i artykułów sanitarnych	129
4.10. ROZPORZĄDZENIE MINISTRA SPRAW WEWNĘTRZNYCH z dnia 6 marca 2012 r. w sprawie sposobu oznakowania i zabezpieczania obszarów wodnych oraz wzorów znaków zakazu, nakazu oraz znaków informacyjnych i flag (t.j. Dz. U. 2022 poz. 1979).....	
a) Załącznik Wzory znaków zakazu, nakazu oraz znaków informacyjnych	131
4.11. ROZPORZĄDZENIE MINISTRA SPRAW WEWNĘTRZNYCH z dnia 23 stycznia 2012 r. w sprawie minimalnych wymagań dotyczących liczby ratowników wodnych zapewniających stałą kontrolę wyznaczonego obszaru wodnego (t. j. Dz. U. 2022 poz. 1981)	
4.12 ROZPORZĄDZENIE MINISTRA SPRAW WEWNĘTRZNYCH I ADMINISTRACJI z dnia 23 września 2021 r. w sprawie kwalifikacji przydatnych w ratownictwie wodnym	
4.13. USTAWA z dnia 18 sierpnia 2011 r. o bezpieczeństwie i ratownictwie w górach i na zorganizowanych terenach narciarskich (t. j. Dz. U. 2022 r. poz. 1425).....	
4.14. ROZPORZĄDZENIE MINISTRA SPRAW WEWNĘTRZNYCH z dnia 22 grudnia 2011 r. w sprawie określenia stopni zagrożenia lawinowego oraz odpowiadających im zaleceń dla ruchu osób (t. j. Dz. U. z 2023 r. poz. 68).....	
a) Załącznik Wykaz stopni zagrożenia lawinowego.....	149
4.15. ROZPORZĄDZENIE MINISTRA SPRAW WEWNĘTRZNYCH z dnia 29 grudnia 2011 r. w sprawie stopni trudności narciarskich tras zjazdowych, biegowych i nartostrad oraz sposobu ich oznaczania (Dz. U. Nr 295 poz. 1752)	
4.16. ROZPORZĄDZENIE MINISTRA SPRAW WEWNĘTRZNYCH z dnia 29 grudnia 2011 r. w sprawie określenia wzorów znaków nakazu, zakazu, informacyjnych i ostrzegawczych stosowanych do oznakowania w górach i na zorganizowanych terenach narciarskich	

(Dz. U. Nr 295 poz. 1751)	152
a) Załącznik Wzory znaków	153
5. ORZECZNICTWO	157
5.1. WYROK SĄDU APELACYJNEGO W WARSZAWIE	157
I ACa 223/11 z dnia 13 marca 2012 w sprawie zadośćuczynienia i renty	157
5.2. WYROK SĄDU NAJWYŻSZEGO I PKN 551/98 z dnia 21 stycznia 1999 r. w sprawie formy zatrudniania na koloniach kierowników i wychowawców	169
5.3. WYROK WSA W WARSZAWIE VI SA/Wa 645/08 z dnia 30 czerwca 2008 r. w przedmiocie stwierdzenia wykonywania przez przedsiębiorcę działalności gospodarczej w zakresie organizacji imprez turystycznych wypoczynku dla dzieci i młodzieży bez wpisu w rejestrze organizatorów turystyki i pośredników turystyki	173
5.4. WYROK WSA W KRAKOWIE II SA/Kr 1495/04 z dnia 25 kwietnia 2007 r. w przedmiocie dostosowania budynku do wymagań określonych przepisami przeciwpożarowymi	182
5.5. WYROK WSA W WARSZAWIE I SA/Wa 280/10 a dnia 14 września 2010 r. w przedmiocie zawieszenia funkcjonowania placówki wypoczynku letniego	185
5.6. WYROK WSA W WARSZAWIE I SA/Wa 822/08	187
z dnia 2 czerwca 2008 r. w przedmiocie odmowy wydania zaświadczenia o zgłoszeniu placówek wypoczynku	187
5.7. WYROK SĄDU NAJWYŻSZEGO z dnia 15 maja 2003 r. I CKN 342/01 w sprawie niezapewnienia bezpieczeństwa podczas uprawianiu sportu	195
5.8. WYROK WSA W WARSZAWIE I SA/Wa 1412/08 z dnia 9 grudnia 2008 r. w sprawie odmowy wyrażenia zgody na przeprowadzenie kursu przygotowawczego dla kandydatów na wychowawców placówek wypoczynku dzieci i młodzieży	199
5.9. WYROK WSA W WARSZAWIE II SA/Wa 1270/12 z dnia 6 września 2012 w sprawie skreślenia z listy uczniów w związku ze spożyciem alkoholu na obozie narciarskim	203
5.10 WYROK SĄDU REJONOWEGO W LUBINIE z dnia 22 sierpnia 2012 r. I C 253/11	208
w sprawie odszkodowania za nieodpowiednią opiekę nad uczestnikami	208
5.11 WYROK SĄDU OKRĘGOWEGO W BIAŁYMSTOKU z dnia 19 sierpnia 2016 r. II Ca 576/16	214
w sprawie odszkodowania za zaniechanie personelu	214
5.12 WYROK SĄDU REJONOWEGO DLA ŁODZI z dnia 28 grudnia 2017 r. II C 204/15	223
w sprawie odszkodowania za nienależyty nadzór pedagogiczny	223
6. WZORY	236
6.1. ZAKRES OBOWIĄZKÓW, ODPOWIEDZIALNOŚCI I UPRAWNIEŃ KIEROWNIKA KOLONII / ZIMOWISKA	236
6.2. ZAKRES OBOWIĄZKÓW WYCHOWAWCY	238
ZAKRES OBOWIĄZKÓW WYCHOWAWCY	238
6.3. ZAKRES OBOWIĄZKÓW	239
INSTRUKTORA WYCHOWANIA FIZYCZNEGO	239
6.4. ZAKRES OBOWIĄZKÓW	240

INSTRUKTORA KULTURALNO - OŚWIATOWEGO	240
6.5. ZAKRES OBOWIĄZKÓW LEKARZA.....	241
6.6. ZAKRES OBOWIĄZKÓW PIEŁĘGNIARKI (HIGIENISTKI).....	242
6.7. ZAKRES OBOWIĄZKÓW KIEROWNIKA STOŁÓWKI	244
6.8. ZAKRES OBOWIĄZKÓW KUCHARKI.....	245
6.9. ZAKRES OBOWIĄZKÓW POMOCY KUCHENNEJ	246
6.10 INSTRUKCJA MYCIA RĄK	247
6.11 INSTRUKCJA DEZYNFEKCJI RĄK.....	248
6.12 INSTRUKCJA PRAWIDŁOWEGO ZDEJMOWANIA MASECZKI.....	249
6.13 INSTRUKCJA ZDEJMOWANIA RĘKAWICZEK.....	250
6.14 WYTYCZNE GIS, MZ I MEN DLA ORGANIZATORÓW WYPOCZYNKU LETNIEGO DZIECI I MŁODZIEŻY W 2021 r. z dnia 27 maja 2021 r.....	251
6.15 WYTYCZNE MINISTERSTWA EDUKACJI I NAUKI, MINISTERSTWA ZDROWIA I GŁÓWNEGO INSPEKTORA SANITARNEGO DLA ORGANIZATORÓW WYPOCZYNKU ZIMOWEGO DZIECI I MŁODZIEŻY W ROKU SZKOLNYM 2021/2022	257

1. PRZEDMOWA

Kolejne V wydanie książki *Wypoczynek dzieci i młodzieży* jest uaktualnieniem przewodnika po trudnym i ciężkim odcinku wychowania młodego człowieka, jakim jest zorganizowany wypoczynek naszych podopiecznych. **Uwzględnia obecne wytyczne i przepisy związane z pandemią COVID – 19 oraz wytyczne Ministerstwa Edukacji i Nauki, Ministerstwa Zdrowia i Głównego Inspektora Sanitarnego dla organizatorów wypoczynku zimowego dzieci i młodzieży oraz uaktualnia Instrukcję Instrukcja Głównego Inspektora Sanitarnego w sprawie wymagań higieniczno - sanitarnych dla stacjonarnych obozów pod namiotami głównego inspektora sanitarnego podpisaną w maju 2022 r.**

Podobnie jak wytyczne dla organizatorów wypoczynku letniego mogą one być przykładem i dobrym punktem wyjścia w kolejnych latach. Zamieściłem również nowe wcześniej nie publikowane orzecznictwo dotyczące odpowiedzialności kadry wychowawczej (dla łatwiejszego wyszukania wszystkie te elementy zaznaczone zostały na zielono).

Książka jest kompleksowym ujęciem problematyki organizacji wypoczynku dzieci i młodzieży. Mając doświadczenie prowadzenia i organizowania obozów, zimowisk i kursów kształceniowych dla wychowawców i kierowników, obejmujące czas od napisania poprzednich książek: *„Przewodnik kierownika placówki wypoczynku dla dzieci i młodzieży szkolnej”* do wejścia w życie całkowicie nowych przepisów postanowiłem nie zmieniać formuły zawartej w poprzedniej książce *„Wypoczynek dzieci i młodzieży szkolnej”*.

Opracowanie prezentuje przepisy ustawy z dnia 7 września 1991 r. o systemie oświaty (Dz. U. z 2022 r. poz. 2230) oraz Rozporządzenia Ministra Edukacji Narodowej z dnia 30 marca 2016 r. w sprawie wypoczynku dzieci i młodzieży (Dz. U. z 2016 r. poz. 452 z późn. zmianą) z komentarzami, prezentuje porady, wybrane orzecznictwo i przepisy ze stanem prawnym **na dzień 31 stycznia 2023 r.**

Dnia 24 sierpnia 2021 r. zmienione zostało rozporządzenie w sprawie wypoczynku dzieci i młodzieży, które weszło w życie we wrześniu 2021r. W rozporządzeniu wprowadzone zostały zmiany w załączniku nr 6, tj. *Karcie kwalifikacyjnej uczestnika wypoczynku* dotyczące braku potrzeby wyrażania zgody na przetwarzanie danych osobowych i dotyczą przepisów odwołujących się do uchylonej ustawy z dnia 29 sierpnia 1997 r. o ochronie danych osobowych.

Taka forma książki przyczynia się do kreatywnego myślenia podczas przygotowań

każdego zorganizowanego wyjazdu dzieci i młodzieży.

Dla łatwiejszego poruszania się po przepisach ustawy o systemie oświaty i Rozporządzenia Ministra Edukacji Narodowej z dnia 30 marca 2016 r. w sprawie wypoczynku dzieci i młodzieży, zwanego dalej rozporządzeniem, pozwoliłem sobie podzielić je na części. Części są numerowane cyframi rzymskimi i jednocześnie wydrukowane grubą czcionką. Po każdym tytule odpowiedniej części przytoczyłem treść kolejnych paragrafów, które również wyróżniłem grubą czcionką. Pod każdą częścią zamieściłem kolejno numerowane, krótkie komentarze. W odpowiednich miejscach komentarza zostały również umieszczone całe załączniki do ww. rozporządzenia odnoszące się do konkretnych przepisów.

Następnie zaprezentowałem porady i orzeczenia sądów cywilnych oraz sądów administracyjnych, które są dalej aktualne mimo wydania w poprzednim stanie prawnym. Porady dotyczą najważniejszych spraw podczas wypoczynku. Orzecznictwo zamieściłem w książce z dwóch powodów: po pierwsze sądy wydały ich, mimo kilkunastu lat praktyki poprzednich przepisów, bardzo niewiele; po drugie pokazują one skomplikowany charakter na pozór wydawałoby się prostych spraw i czasem mogą one służyć za komentarz do konkretnych przepisów.

W przypadku odwołania się przepisów do szczegółowych regulacji zawartych w innych przepisach, zamieściłem je w rozdziale przepisy szczegółowe. Dla pełnej prezentacji niektórych tematów przedstawiłem te przepisy w pełnej wersji wraz ze wszystkimi załącznikami. Dodatkowymi zaletami książki jest uzupełnienie jej treści wzorami do wykorzystania, które dodałem na końcu.

Zdając sobie sprawę z dużej ilości przywołanych przepisów oraz tempa ich zmian w przypadku zauważenia nieścisłości proszę o ewentualne zgłoszenie ich na adres maz.praga@zhr.pl. Bardzo chętnie odpowiem, sprawdzę i poprawię.

Życząc kolejnych udanych zimowisk, kolonii i obozów mam nadzieję, że publikacja będzie służyła, jako materiał pomocniczy na kursach dla przyszłych kierowników oraz na stałe znajdzie swoje miejsce w każdej biblioteczce kierownika.

Arkadiusz Kuranowski